

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Ιλ3Α(ε)**

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 7 Ιανουαρίου 2023
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ****ΘΕΜΑ Α1**

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

- α. Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή
- β. Εκδοτικό δικαίωμα (Εθνική Τράπεζα)
- γ. Ορεινοί

Μονάδες 15**ΘΕΜΑ Α2**

Να χαρακτηρίσετε τις ιστορικές πληροφορίες που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη.

- Α. Η αγροτική μεταρρύθμιση ολοκληρώθηκε το 1917.
- Β. Η Εθνική Τράπεζα υπήρξε η πρώτη κρατική τράπεζα της Ελλάδας.
- Γ. Τα κόμματα μετά το 1821 δεν αποτελούν απλή μετεξέλιξη των δικτύων πατρωνίας.
- Δ. Τα "ξενικά κόμματα" παρήκμασαν κατά την περίοδο της βασιλευόμενης δημοκρατίας.
- Ε. Σε αντίθεση με την εποχή του Όθωνα και του Βούλγαρη οι κυβερνήσεις στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα δεν χρησιμοποιούσαν μεθόδους εξαναγκασμού για να πείσουν τους πολίτες.

Μονάδες 5

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Ιλ3Α(ε)****ΘΕΜΑ Α3**

Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Κίνημα στο Γουδί
- β. Αρχή της δεδηλωμένης
- γ. Β΄ Εθνοσυνέλευση (Άστρος)
- δ. Έναρξη κατασκευής διώρυγας Κορίνθου
- ε. Ήττα στον ελληνοτουρκικό πόλεμο

Μονάδες 5**ΘΕΜΑ Β1**

Να παρουσιάσετε τις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα από τα τέλη της δεκαετίας του 1850 έως την κατάργηση της βασιλείας του Όθωνα στις 12 Οκτωβρίου του 1862.

Μονάδες 12**ΘΕΜΑ Β2**

Να παρουσιάσετε: α. Το βασικό πρόβλημα και τη σημασία του εξωτερικού εμπορίου της Ελλάδας στις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα (Μονάδες 5) β. την επίδραση της οικονομικής κρίσης του 1932 στον συγκεκριμένο τομέα (Μονάδες 8)

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**ΘΕΜΑ Γ**

Λαμβάνοντας υπόψη σας τις ιστορικές σας γνώσεις και τα ακόλουθα παραθέματα να αναφερθείτε στις μεγάλες επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα την περίοδο του Μεσοπολέμου στις υποδομές της χώρας.

Μονάδες 25**ΚΕΙΜΕΝΟ Α**

Μετά την περίοδο του Χ. Τρικούπη και τη σιδηροδρομική προσπάθεια που είχε κάνει, την περίοδο του μεσοπολέμου οι ελληνικές κυβερνήσεις προώθησαν σημαντικά τη διενέργεια τεχνικών έργων μεγάλης κλίμακας, κυρίως όσον αφορά τον τομέα της ενέργειας και τον τομέα των συγκοινωνιών. Την υλοποίηση των έργων αυτών ανέλαβαν ξένες εταιρείες. Τα έργα αυτά πραγματοποιήθηκαν κυρίως στην Αθήνα, εξαιτίας της μεγάλης αύξησης του πληθυσμού, η οποία είχε δημιουργήσει μία σειρά προβλημάτων και δυσλειτουργιών. Από το 1922 η πρωτεύουσα αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα όσον αφορά την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος, ενώ σημαντικό πρόβλημα υπήρχε και με την ύδρευση. Σταδιακά κατασκευάστηκαν ηλεκτρικοί σταθμοί, ώστε να αποκατασταθεί το πρόβλημα, ενώ αντίστοιχη μέριμνα υπήρξε και στο ζήτημα της ύδρευσης με την κατασκευή του δικτύου ύδρευσης του φράγματος του Μαραθώνα, το οποίο ολοκληρώθηκε το 1929.

Κ.Κωστής, Ιστορία της Εθνικής Τράπεζας 1914-1940, Αθήνα, ΜΙΕΤ 2003, σ. 483

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το 1925 ιδρύεται η πρώτη εταιρεία Αστικής Συγκοινωνίας στην Αθήνα με την επωνυμία Ελληνικοί Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι (Ε.Η.Σ). Σκοπός της είναι η λειτουργία του υπόγειου σιδηρόδρομου από τον Πειραιά μέχρι τα βόρεια προάστια της Αθήνας. Το 1929 ιδρύεται η Ηλεκτρική Εταιρεία Μεταφορών (Η.Ε.Μ.) με σκοπό τη λειτουργία των τραμ, των τρόλεϊ και των λεωφορείων στις κεντρικές περιοχές της Αθήνας και του Πειραιά.

<https://www.oasa.gr> «Οι αστικές συγκοινωνίες της Αθήνας μέσα στον χρόνο»

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Τον Μάιο του 1926 υπογράφεται σύμβαση με την Εταιρία Τηλεφωνικών και Ηλεκτρικών Έργων Αμβέρσας, ‘The New Antwerp Telephone and Electrical Works’, που προβλέπει την ίδρυση Ανώνυμης Ελληνικής Τηλεφωνικής Εταιρίας (Α.Ε.Τ.Ε). Στις 8 Φεβρουαρίου 1930 υπογράφονται δύο συμβάσεις με την εταιρία Siemens & Halske, στην οποία έχουν περιέλθει η πλειοψηφία των Μετοχών της T.N.A.T & E.W. Με αυτή τη σύμβαση εκχωρείται στην εταιρία το προνόμιο της κατασκευής, συντήρησης και εκμετάλλευσης των αστικών και προαστιακών τηλεφωνικών δικτύων στην Ελλάδα, αλλά και του υπεραστικού δικτύου. Οι συμβάσεις επικυρώνονται από τη Βουλή και τη Γερουσία και αποκτούν ισχύ από 6-5-1930. Το 1931 γίνεται τηλεφωνική σύνδεση της Ελλάδας με τη Βουλγαρία και την Γιουγκοσλαβία και το 1932-1934 πραγματοποιείται τηλεφωνική σύνδεση πρώτα της Θεσσαλονίκης και μετά της Αθήνας, με ολόκληρη την Ευρώπη.

archaiologia.gr «Η ιστορία των τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα»

ΘΕΜΑ Δ

«Μεγάλη Ιδέα: Από το ρομαντικό όνειρο του Ι. Κωλέττη στο έπος των Βαλκανικών πολέμων.»

Λαμβάνοντας υπόψη σας την παραπάνω διατύπωση, τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες των παρατιθέμενων κειμένων:

α. Να αναφερθείτε στο αρχικό περιεχόμενο της Μεγάλης Ιδέας όπως εκφράστηκε από τον Ι. Κωλέττη στην Εθνοσυνέλευση το 1844 στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής του γαλλικού κόμματος και το νέο περιεχόμενο που της δίνει ο «βενιζελισμός». (Μονάδες 13)

β. Να αποτιμήσετε τον ρόλο των Βαλκανικών πολέμων τόσο στην υλοποίηση του οράματος της Μεγάλης Ιδέας όσο και στην οικονομική ανόρθωση της Ελλάδας. (Μονάδες 12)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η Μεγάλη Ιδέα, αυτός ο ασαφής και πολυσήμαντος όρος, σήμαινε πρώτα απ' όλα την εδαφική επέκταση και την απελευθέρωση των αλύτρωτων αδελφών. Από την ίδρυσή του το ελληνικό βασίλειο προσπάθησε να διεκδικήσει τα νεφελώδη «ιστορικά του όρια», ενώ παράλληλα η Μεγάλη Ιδέα γινόταν συνώνυμη, αφενός μεν με τον εκπολιτιστικό ρόλο των Ελλήνων στην Ανατολή, αφετέρου δε με την πρόοδο και τον εκσυγχρονισμό της χώρας, έννοιες που παρέπεμπαν αυτόματα στον εκδυτικισμό της. Με την είσοδο του Ελευθερίου Βενιζέλου στην πολιτική ζωή της χώρας, τα μεγαλοϊδεατικά οράματα των Ελλήνων απέκτησαν έναν ορθολογικότερο προσανατολισμό. Μετά τις ανεπιτυχείς απόπειρες για την πραγματοποίηση των εθνικών πόθων και τις ιδεολογικές εξάρσεις [...] οι τύχες του ελληνισμού ταυτίστηκαν, απαρέγκλιτα πλέον, με το έθνος-κράτος. Η Ελλάδα, από τις παραμονές κιόλας των Βαλκανικών Πολέμων, είχε γίνει το μοναδικό σημείο αναφοράς για όλους τους Έλληνες. Ο Βενιζέλος από πολύ νωρίς κατάφερε να συνδέσει τη Μεγάλη Ιδέα με ολόκληρο το οικοδόμημα της πολιτικής του φιλοσοφίας, δίνοντάς της συγκεκριμένο περιεχόμενο. Το αδύναμο, κατά τον 19ο αιώνα, σκέλος της, ο εκσυγχρονισμός και η πρόδος, έγιναν τώρα η κινητήρια δύναμή της. Στόχος της βενιζελικής πολιτικής ήταν η δημιουργία ενός σύγχρονου, οικονομικά εύρωστου και γεωγραφικά διευρυμένου κράτους που θα μπορούσε να ενταχθεί ισότιμα στον δυτικό κόσμο. Ο βενιζελικός μεγαλοϊδεατισμός μέσα από την προσάρτηση περιοχών, στις οποίες υπήρχαν εθνοτικά ερείσματα, στόχευε στη δημιουργία μιας «μεγάλης Ελλάδας», πλούσιας και ισχυρής, αλλά και στη δημιουργία προϋποθέσεων για τη δυτικοποίησή της ελληνικής κοινωνίας και πολιτείας.

«Η Μικρασιατική Καταστροφή, 1922, Έξι στιγμές του 20^{ου} αιώνα», Συλλογικό έργο/Λίνα Λούβη «Το τέλος της Μεγάλης Ιδέας», σελ 23-24, «Τα Νέα ιστορία», 2010

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο Ι. Κωλέττης κατά τη διάρκεια της Α' Εθνοσυνέλευσης τον Ιανουάριο του 1844 δήλωνε: «Το Βασίλειο της Ελλάδος δεν είναι η Ελλάς. Αποτελεί έν μέρος μόνον, το πλέον μικρόν και το πλέον πτωχόν της Ελλάδος... Υπάρχουν δύο μεγάλα κέντρα του Ελληνισμού. Αι Αθήναι είναι η πρωτεύουσα του Βασιλείου. Η Κωνσταντινούπολις είναι η μεγάλη πρωτεύουσα, η Πόλις, το όνειρο και η ελπίς όλων των Ελλήνων».[...] Έτσι, η Μεγάλη Ιδέα κατέληξε, στα μέσα του 19ου αιώνα, να περικλείει τρεις

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Ιλ3Α(ε)**

τουλάχιστον διαφορετικές τάσεις. Στην κυριολεκτική ερμηνεία της ήταν το ρομαντικό όνειρο της ανασύστασης της ελληνοβυζαντινής αυτοκρατορίας με κέντρο την Κωνσταντινούπολη.[...] Η Μεγάλη Ιδέα θα μπορούσε να ερμηνευτεί και μέσα στα πλαίσια του σύγχρονου εθνικού κράτους: προοδευτική λύτρωση των υπόδουλων ελληνικών περιοχών, με την ενσωμάτωσή τους στο ελληνικό κράτος, πράγμα που σήμαινε κατά μέτωπο σύγκρουση με την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Michael Llewellyn Smith «Το όραμα της Ιωνίας – Η Ελλάδα στη Μικρά Ασία, 1919-1922» ΜΙΕΤ, Αθήνα 2009, σελ. 36-37

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Οι Βαλκανικοί πόλεμοι, συνδυάζοντας στην τελική τους φάση τον αγώνα των Κρητικών και των Μακεδόνων για την ανεξαρτησία τους, είχαν και για τους δύο αγώνες αίσιο τέλος. Εκτός από τη Μακεδονία και την Κρήτη, η Ελλάδα αυξήθηκε εδαφικά στην Ήπειρο και κατέληξε να ελέγχει στην ουσία πολυάριθμα ελληνόφωνα νησιά. Σε τελική ανάλυση αύξησε το έδαφός της κατά 68% (από 64.786 σε 108.762 τετραγωνικά χιλιόμετρα) και τον πληθυσμό της από περίπου 2.700.000 σε 4.800.000 κατοίκους. [...] Το επίτευγμα της Ελλάδας [...] ήταν εκπληκτικό. [...] Το 1914 τα έσοδα έφτασαν τα 204 εκατομμύρια δραχμές, από τα οποία τα 72 εκατομμύρια προέρχονταν από τις νέες επαρχίες. Επιπλέον, η Ελλάδα απέκτησε μεγαλύτερη έκταση καλλιεργήσιμης γης (από 8.600.00 στρέμματα το 1911 έφτασε στα 13.300.000 το 1914), ενώ η αξία της αγροτικής παραγωγής ανέβηκε από 262 εκατομμύρια δραχμές το 1912 στα 413 εκατομμύρια το 1914.

Douglas Dakin, Η ενοποίηση της Ελλάδας (1770-1923), μετάφραση Α. Ξανθόπουλος, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, β΄ έκδοση, Αθήνα 1984, σελ. 303-304